നൃദേഹമാദ്യം സുലഭം സുദുർല്ലഭം പ്ലവം സുകൽപ്പം ഗുരുകർണ്ണധാരം
മയാനുകൂലേന നഭസ്വതേരിതം പുമാൻ ഭവാബ്ധിം ന തരേത് സ ആത്മഹാ (11–20–17)
ഭിദ്യതേ ഹൃദയഗ്രന്ഥി: ഛിദ്യന്തേ സർവ്വസംശയാ:
ക്ഷീയന്തേ ചാസ്യ കർമ്മാണി മയി ദൃഷ്ടേƒഖിലാത്മനി (11–20–30)

ഉദ്ധവൻ പറഞ്ഞു:
അവിടുന്നു തന്നെ വേദങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത് ഒരുവൻ നിരന്തരം നൻമതിൻമകളെ വിവേചനബുദ്ധിയോടെ നേരിടണമെന്നാണല്ലോ. എന്നാലിപ്പോൾ അത്തരം ചർച്ചകൾ വൃഥാവിലാണെന്നും പറയുന്നു. ഈ ചിന്താക്കുഴപ്പം മാറ്റിതന്നാലും.

ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞു:
ഞാൻ മൂന്നു തരത്തിലുള്ള യോഗമാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ജ്ഞാനയോഗം, കർമ്മയോഗം, ഭക്തിയോഗം. യാഗകർമ്മാദികളിൽ താത്പര്യമില്ലാത്തവർക്കാണ് ജ്ഞാനയോഗം പത്ഥ്യം. കർമ്മയോഗമാകട്ടെ അവകളിൽ താത്പര്യമുള്ളവർക്കും. എന്നെക്കുറിച്ചുള്ള കഥകൾ കേൾക്കാൻ താത്പര്യവും എന്നെക്കുറിച്ചു പാടാൻ ആഗ്രഹവുമുള്ളവർ ഭക്തിയോഗം സ്വീകരിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രിയസുഖങ്ങളോടുള്ള ആഭിമുഖ്യമവസാനിപ്പിക്കുന്നതുവരെയും എന്നെക്കുറിച്ചുള്ള മഹിമാകഥനങ്ങളോടു മാത്രം താത്പര്യമുണ്ടാകുംവരെയും ശാസ്ത്രാധിഷ്ഠിതമായ കർമ്മധർമ്മങ്ങൾ ആചരിക്കേണ്ടതാണ്. കാലക്രമേണ അയാളുടെ ഹൃദയം പരിശുദ്ധമാവുകയും, ജ്ഞാനവും ഭക്തിയും ഉണരുകയും ചെയ്യും. സ്വധർമ്മങ്ങൾ ആചരിക്കുമ്പോൾ മനസ്സിനെ ആസ്വാദനത്വരയിൽനിന്ന് പിന്തിരിപ്പിച്ച് സ്വർഗ്ഗമോഹം പോലും ഉപേക്ഷിക്കണം. അയാൾ സ്വർഗ്ഗത്തിലോ, നരകത്തിലോ, ഭൂമിയിലോ ജൻമമെടുക്കാൻ മോഹിക്കുന്ന പക്ഷം ആത്മീയപാതയിൽനിന്ന് വ്യതിചലിക്കുകയത്രെ ചെയ്യുന്നത്. മനുഷ്യജൻമം ലഭിച്ച് ഗുരുവിൻെറ അനുഗ്രഹവും, എൻെറ കൃപയും ലഭിച്ചിട്ടുപോലും സംസാരസാഗരം കടക്കാൻ പരിശ്രമിക്കാത്തവൻ ആത്മഹത്യ ചെയ്യുന്നു.

അയാൾ തൻെറ കടമകൾ തീരുമ്പോൾ ശ്രദ്ധയെ കേന്ദ്രീകരിച്ച്, ധ്യാനമാർഗ്ഗം സ്വീകരിക്കണം. അയാൾ അനുരഞ്ജനമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ പ്രാണനെ നിയന്ത്രിച്ച്, ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ അടക്കി സാത്വീകത വർദ്ധിപ്പിക്കണം. എന്നാൽ മനസ്സിനെ തൻെറ നിരീക്ഷണപഥത്തിൽനിന്നു വ്യതിചലിക്കാൻ അനുവദിച്ചു കൂടാ. ചിന്തകളുടെ വികാസപരിണാമങ്ങളുടെയും ഉൾവലിയലിനെയും സൂക്ഷ്മമായി നിരീക്ഷിക്കുന്നതിലൂടെ മനസ്സ് ദുഷ്ടതയിൽനിന്നും അകന്നു പോകുന്നു. മനസ്സിന് ഏകാഗ്രത ലഭ്യമായി കഴിയുമ്പോൾ അയാൾ എന്നെ ആരാധിക്കാനും ആത്മാന്വേഷണത്തിനും സ്വയം സമർപ്പിക്കണം.

യോഗി, ഒരു പാപമോ, തെറ്റോ ചെയ്തു പോയാൽ അതിൻെറ പ്രതിവിധിയായിട്ടുള്ള യാഗങ്ങൾ അനുഷ്ടിക്കണം. ഏകാഗ്രചിത്തനായി ഒരുവൻ സദ്പാതയിലേക്ക് പോകുന്നതു നൻമയും, അതിൽനിന്നു വ്യതിചലിക്കുന്നത് തിൻമയുമാണ്. എന്നെപ്പറ്റിയുള്ള കഥാകഥനങ്ങളിൽ ആകൃഷ്ടനായി കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഒരുവന് സുഖാസ്വാദനത്വര ഇനിയും തീർന്നിട്ടില്ലാ എങ്കിൽ ഇന്ദ്രിയസുഖങ്ങൾ വേദനാജന്യങ്ങളാണെന്നു മനസ്സിലാക്കി എന്നെ പൂജിക്കേണ്ടതാണ്. ഞാൻ അയാളുടെ ഹൃദയത്തിൽ വസിക്കുന്നു. അയാളുടെ തടസ്സങ്ങളെ ഞാൻ അകറ്റി, അയാളുടെ സുഖാർത്തികളെ മുഴുവൻ ഇല്ലാതാക്കുന്നു. എന്നെ ഹൃദയത്തിൽ ദർശിക്കുമ്പോൾ അജ്ഞതാ പാശമറ്റ് അയാളുടെ കർമ്മവും സംശയങ്ങളും ഇല്ലാതാകുന്നു.

എന്നിൽ ഭക്തനായുള്ളവൻ മറ്റൊന്നിനുമായി ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. ഞാൻ സംപ്രീതനായി നൽകുന്ന മുക്തിപദത്തിനു പോലും അവനാഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. മുകളിൽ പറഞ്ഞ പാതയെ പിന്തുടരുന്ന ഒരുവൻ താമസംവിനാ പരംപൊരുളായ ബ്രഹ്മത്തെ സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നു.